

ŠKOFIJSKI LIST

43.

Poročilo o shodu gg. dekanov

dne 25. januarja 1911.

Dne 25. januarja so se na poziv g. knezoškofa zbrali v škofijski pisarni skoraj vsi dekani ljubljanske škofije. Dekan žužemberški, ki je dopolnil že 87 let, pa še vedno pastiruje, je poslal kot zastopnika župnika Pešca; dekan semiški in kočevski sta svojo odsotnost opravičila. Ostali dekani se niso bali ne zime, ne dolgega pota, pa so radi prihiteli v Ljubljano.

Shoda so se udeležili: generalni vikar prelat Flis in arhidiakoni: prelat Andrej Kalan, stolni kanoniki: Tom. Kajdiž, dr. Iv. Koren in Jos. Šiška.

V sledečem naj poda Škofijski List obravnave in razprave važnega shoda, ki ga je, kakor po navadi, vodil g. knezoškof.

I.

Pozdrav.

Navadni vsakoletni shod gg. dekanov sem letos sklical zgodaj, kar sredi zime. Iz Rima nam je prišlo več važnih dekretov. Dolžan sem, da jih izpeljem natančno, dolžni so duhovniki se po njih ravnati, dolžni verniki se jih poprijeti, vkolikor tudi njih zadevajo. Nisem pa hotel navodil za izpeljavo teh dekretov dati poprej, preden se nisem z gg. dekani o njih dogovoril. Saj boste ravno gg. dekani kot oči škofove gledali na to, da se izvedejo.

Mislil pa na tri dekrete, in sicer:

1. dekret „Docente Apostolo“ z dne 18. novembra 1910 „de verita clericis temporalis administratione“;

2. dekret „Maxima cura“ z dne 20. avgusta 1910 „de amotione administrativa ab officio et beneficio curati“;

3. dekret „Quam singulari“ z dne 8. avgusta 1910 „de aetate admittendorum ad primam communionem“. Tem sem dodal

4. vprašanje, kako naj poskrbimo, da mladi duhovniki napredujejo v znanosti in pobožnosti, pa ali gg. župniki skrbe za semeniščnike in izporočajo o njihovem obnašanju;

5. izvestje o patronatu Vincencijeve družbe za otroke in

6. izvestje o stroških in dohodkih v zavodu sv. Stanislava v letu 1910.

Gradiva je veliko, pa ga začnimo koj obravnavati.

II.

Celsiss. Najpoprej je na vrsti dekret „Docente apostolo“ de verita clericis temporalis administratione. Referat sem jaz sam sestavil; naj Vam ga prečitam in Vas potem prosim za Vaše nasvete.

Celsissimus čita: (Glej razpravo v „Škofijskem Listu“, 1911, str. 68).

Po poročilu Presvetlega se vname živahen razgovor o potrebi gospodarskih in denarnih zavodov in o potrebi, da duhovniki sodelujejo, kakor so sodelovali dosedaj. V razgovor so posegli gg. dekani Arko, Lavrič, Lavrenčič, Koblar, Kolar, Rihar, dr. Kržišnik, generalni vikar Flis, prelat Kalan in župnik Pešec.

Navedli so se še drugi razlogi za sodelovanje duhovnikov pri združništvu, katere bo Celsissimus posnel in porabil za svojo utemeljeno prošnjo sv. Očetu.

III.

Celsiss. Škofa in duhovnike zadeva dekret „Maxima cura“ de amotione administrativa ab officio et beneficio curato. Tudi o tem sem poročilo pridržal sebi, ker mislim, da sem ga mogel in moral jaz najbolj točno in vestno proučiti. Naj Vam razložim glavna navodila za postopek škofov zoper beneficiata.

Celsissimus čita.

Razprava bo ponatisnjena v prihodnji številki.

Razprava in pojasnilo sta se vzela na znanje.

IV.

Celsiss. Najbolj globoko v duhovno pastirovanje pa sega dekret „Quam singulari“ o starosti otrok za prvo sveto obhajilo. Dekret in njegova navodila dopolnjujejo dekret „Sacra Tridentina Synodus“ z dne 20. decembra 1905 o pripravi, potrebni za pogosto in vsakdanje sveto obhajilo.

V prvem hipu me je dekret iznenadil, vendar se ga pa tem bolj veselim in ga tem živahneje odobravam, kolikor bolj ga proučavam in premišljujem. O tem dekretu se je pri nas razpravljalo že na dveh duhovniških shodih, in sicer na shodu v Ljubljani še precej korektno, na drugem shodu zunaj Ljubljane pa nekako čudno zmedeno. Zato pa ne boste zamerili, če je moj referat o tem dekretu precej obsežen in kar se da točen. Čujte torej!

Celsissimus čita svoje poročilo in navodilo. (Glej razpravo v „Škofijskem Listu“, 1911, str. 57 do 63.)

Ko se je dekret obrazložil, so mu gg. dekani pritrdili. Dekan dr. Kržišnik poroča, da je v tem zmislu že deloval in je z uspehi pri malih otrocih prav zadovoljen. Prelat Kalan opozarja na lepe sadove zgodnjega in pogostega svetega obhajila v zavodih. Dekan Lavrenčič izraža nado, da bodo starši jako zadovoljni, le kaka jako liberalna družina se bo morda upirala.

Prav umestno izproži dekan Rihar, naj se skrajša molitev pred izpovedjo; posebno pa kes po izpovedi, ker se sedaj veljavnega besedila mali otročiči ne bi mogli naučiti.

Izrazi se tudi želja, naj bi katehetsko društvo oskrbelo primerno navodilo, kako naj bi se ti otročiči pripravljali na prejem obeh svetih zakramentov.

V.

Celsiss. Znano je gospodom, da so škofje dolžni osebno obiskavati Rim in o priliki tega obiska poročati obširno ustno in pisмено o stanju svojih škofij. Dosedaj smo škofje avstrijski morali to dolžnost izpolnjevati vsako četrto leto; drugim škofom je bilo to zapovedano vsako tretje, peto ali celo deseto leto. No, dne 31. decembra 1909 je konzistorialna kongregacija to obiskovanje in poročanje sedanjim prometnim razmeram primerno izpremenila in uredila. Za-

povedano je vsem škofom enako vložiti poročilo o stanju škofije in priti osebno v Rim vsako peto leto; za vsako teh pet let so točno določene pokrajine, katerih škofje so tisto leto zavezani to sveto dolžnost izpolniti. Za škofo v avstrijsko-ogrski državi je določeno leto 1913. in potem vsako peto leto naprej.

V novem navodilu za točno poročilo o stanju škofije sta tudi dve vprašanji, o katerih bi se rad danes z Vami nekoliko pomenil. Vprašanje 45. glasi:

„Quae Ordinarii cura sit de iunioribus sacerdotibus, ut postquam sacerdotio initiati sunt, studia non deserant et pietate adhuc proficiant.“

Kaj naj torej škof stori, da mladi duhovniki ne opuste učenja in da bodo napredovali v pobožnosti?

Kar se tiče učenja, je pač naša narava taka, da človek strogo, naporno, sistematično učenje kaj rad popusti, ako ni nekako prisiljen za to; časniki, kake brošurice in še tudi kake revije se že še površno bero, ako razprave niso preveč težke. Tudi naporno dušnopastirsko delo izmuči mladega duhovnika, da res ne more nič kaj resno študirati in učenje opusti, razen ako ima zares železno voljo. Ako pa kdo resno, sistematično učenje opusti, hitro pozabi, kar je znal, pa se naučenega gradiva le še kakor v megli spominja, tudi umska moč nekako zastane, zamre in ni več sposobna za napor, potreben pri resnem učenju.

Dosedaj je bil pri nas edino župniški konkurz, ki je mladega duhovnika prisilil, da je še enkrat obdelal tvarino, vzeto v semenišču. Ker je ta tvarina preogromna, sem jo z dovoljenjem višjih oblasti razdelil na dvoje, da bi mogli gospodje tvarino bolj gotovo prav temeljito preštudirati.

Nekoliko so za učenje pomogle pastoralne konference in shodi društva Sodalitatis. Drugega sredstva dosedaj v naši škofiji še nismo imeli.

O tem smo se razgovarjali avstrijski škofje, zbrani meseca novembra na Dunaju. Čuli so se razni predlogi in vsak škof naj postopa po potrebah in okolnostih svoje škofije. Za našo škofijo določujem:

1. Župniški konkurz se dela v dveh točno določenih skupinah dvakrat, kakor dosedaj, in se je določilo v prvi sinodi.¹ Dogovoril se bom s sinodalnimi izpraševalci, da naj bo izpit resen, ne ravno prestrog in malenkosten, vendar pa resen; isto naj velja o klasifikaciji, če bi tudi več gospodov padlo, kakor pa dosedaj.

¹ Synodus I., pag. 178 sqq.

2. *Jurisdictio ad confessiones excipientes* se bo spočetka dala samo za dve leti; po preteklih dveh letih naj mladi gospodje napravijo izpit iz moralke in pastoralke, vkolikor je to za dobro izpovedovanje potrebno; onim, ki bodo odgovarjali dobro, se bo „*iurisdictio*“ podaljšala za nedoločen čas; drugi pa bodo morali po dveh letih zopet priti k izpitu.

3. Pri shodih *Sodalitatis* naj bolj daroviti gospodje sistematično in zapored obravnavajo tvarine iz vseh bogoslovskih ved. Nauki in dokazi zanje bi se v spominu zopet vzbujevali in v nemala volja za izpopolnjevanje že pridobljenega znanja. Lista „Čas“ in „Voditelj“ bi tudi večkrat koristila. Na izpit v Ljubljano pa se bodo pozivali oni mlajši gospodje, ki se shodov nōčejo udeleževati.

Več zahtevati skoraj ne upam, ker imajo gospodje v pastirstvu že brez tega mnogo opravil, ako ne ravno v vseh župnijah, saj v premnogih.

Toliko torej o pospeševanju učenja pri naših mladih duhovnikih. Imamo pa kake pripomočke, da se mladim duhovnikom ne izgubi ona pietas, ona pobožnost, katero so si v srcu razvili v semenišču?

Sledeč cerkvenim postavam našteva naša prva sinoda za to potrebna sredstva in capite II. et III. tituli IV. (pag. 136—152) in omenja: a) naj se pobožno opravlja sveta maša; b) naj se zbrano moli brevir; c) naj se moli vsak dan sveti rožni venec; d) naj se ne pozabi na vsakdanje premišljevanje; e) naj se ne opusti vsakdanje pobožno čitanje; f) naj se neguje pobožnost do presvetega Rešnjega Telesa, do božjega Srca Jezusovega in do prečiste Device Marije; g) naj se grek izpovedi vsak teden, na štirinajst dni, ali na mesec; h) naj se opravijo duhovne vaje saj na tri leta in i) naj se tudi vest izpraša vsak večer.

Zraven pa sinoda še bolj natanko razpravlja o nekaterih duhovniku prav posebno potrebnih čednostih: de castitate, de sobrietate, de delectationibus clero prohibitis, de obedientia canonica.

Ko bi mladi duhovniki vse to natanko izpolnjevali, bi napredovali v pobožnosti, napredovali v strahu pred grehom, v ljubezni do Boga, bi premagovali strasti, ostali čisti in trezni, ostali duhovniki po Srcu Jezusovem. Toda, o kako lahko in hitro človek vse to opusti! Mnogo je dela in truda, kaj malo časa preostane, zjutraj se ne more zgodaj vstati, ali se mora hiteti v izpovednico, iti na podružnico; tudi dobrega zgleda ni vselej, večkrat se pa mladi duhovnik od vseh teh skrbi in vaj celo odvrača.

Kaj naj torej storimo, da nam mladi duhovniki ne propadejo, marveč ostanejo zvesti onim svetim sklepom, ki so jih napravili, ko so se pripravljevali za red svetega mašništva? Določujem:

1. Opozarjam župnike na določbo naše prve sinode¹, ki se glasi: „*si cooperator a viis Domini aberrare coeperit, parochus eum paterne moneat; si vero iterata monitio frustranea fuerit, rem ad episcopum deferat*“. Dodam, da naj se prijava izvrši najpoprej dekanu, potem šele škofu.

2. Ponavljam dekanom zaukaz iste sinode², ki, naštevajoč svete dolžnosti dekanove, pravi: „*officium decanorum est inspicere vitam, mores, laboresque clericorum sui decanatus eosque, si opus est, hortari . . . delinquentes vel negligentis fraterne monere, non obedientes et contumaces tempore opportuno ad episcopum deferre*“.

3. Tudi jaz sam bom pri kanonični vizitaciji bolj natanko izpolnjeval dolžnost, paziti na življenje duhovnikov, kakor sem to izpolnjeval dosedaj.

4. Nazadnje kličem v spomin vsem določbo, da naj se duhovne vaje opravijo vsaj vsako tretje leto.

5. Pri shodih „*Sodalitatis*“ naj se obravnavajo tudi asketične, za duhovnikovo pobožnost izpodbudne tvarine.

Prosim sedaj navzoče, naj mi povedo svoje nazore in morebitne koristne nasvete o pripomočkih, da se bo med mladimi duhovniki pospeševalo učenje in pravo duhovsko življenje.

Po kratkem razgovoru so gg. dekani določbe škofove potrdili. Upam, da duhovne vaje, razprave pri shodih „*Sodalitatis*“ in predpisani zunanji nadzor pripomorejo, da bodo mladi gospodje ostali stanovitni v porabi vseh za pospeševanje duhovskega življenja priporočenih sredstev.

Vprašalo se je: kaj pa, ako je življenje katkega nesrečnega župnika škandalozno? Kdo naj njega posvari, kdo naj njega v skrajni sili prijavi višjim oblastem, da se zlo in pohujšanje odpravi?

Kratko naj omenim še vprašanje 96. za naša poročila v Rim, katero se glasi:

„*An tempore feriarum parochi naviter de alumnis curam habeant et Ordinarium certiore reddant de eorundem agendi ratione? quanam hac de re normae praescriptae sint in dioecesi?*“

¹ Synodus I., pag. 174 s.

² Ibid. pag. 201, št. 277 s.

Kajne, v tej zadevi pa ni pri nas nobenih predpisov. Vendar bi bilo jako koristno, ko bi se škofu vsako leto kratko poročalo, kako žive ob času počitnic naši bogoslovci in kako naši dijaki iz zavoda sv. Stanislava? Kako prihajajo k sveti maši in k svetemu obhajilu? Ali morda zahajajo v gostilne, v slabe tovarišije? Ali morda čitajo slabe knjige in časnike? Ali kaj prihajajo k župniku in kaplanu? Ali se kaj udeležujejo društvenega življenja v župniji? Ali se morda obnašajo surovo, lahkoumno, in so svojeglavni, oblastni, brezobzirni?

O tej priliki naj opozorim gospode na prevzvišeno dolžnost, vzgajati mladeniče za duhovski stan, vzbujati jim in razvijati sveti duhovski poklic. Svobodomiselci in drugi nasprotniki bi radi to dosegli, da ne bi imeli katoliško prepričanega razumništva in ne zadostno dobrih duhovnikov. Duhovniki v pastirstvu pa morete v tem oziru največ storiti. Kako koristna je dijaška zveza v ribniški dekaniji! Naj bi se razširila po celi domovini. Sploh naj bi se gospodje zavzeli za dijake v počitnicah, da se nam ne izgube. Nekateri dobri iz zavoda sv. Stanislava so se izpridili na počitnicah, da smo jih morali odsloviti.

Ali bi ne mogli imeti v evidenci dijakov svoje župnije? Kako čudno se mi zdi, ako včasih kakega gospoda po tem ali onem dijaku povprašam, pa nič zanj ne ve. Poizvedujte za dijake, ki so že v šolah, ali kateri pojdejo prvič v šolo. Saj Vam je poznano prizadevanje naših akademikov, poskrbeti dijakom dobra stanovanja in mlajšim dodati starejšega zanesljivega dijaka. Svobodomiselni dijaki se silno trudijo, da vlove male dijake in jih namestijo v stanovanje skupaj s starejšim svobodomiselnim dijakom, ki jih kvari in polagoma pokvari. Gospodje, bodite v zvezi z našim poprej imenovanim odborom in mu prijavite dijake svoje župnije.

Na še nekaj naj opozorim. Naši dijaki iz zavoda sv. Stanislava pristopajo k svetemu obhajilu prav pogostokrat; sad je očividno. Tudi dijaki drugih gimnazij, ki so v Marijanišču ali kongregaciji Marijini, svete zakramente prejemajo radi in večkrat. Isto velja o bogoslovcih, od katerih mnogi hodijo k svetemu obhajilu vsak dan. Gospodje, poskrbite, da bodo tudi na počitnicah mogli pristopati k mizi Gospodovi večkrat, ne le ob nedeljah in praznikih, ampak tudi med tednom. Povabite jih k sveti izpovedi med tednom in recite jim, naj se nič ne boje in naj le pristopajo k svetemu obhajilu tudi med tednom, da jim boste prav radi ustregli. Bogoslovce pa vabite še prav posebno.

Da se pa vrnem k našemu vprašanju, odgovorim, da nameravam določiti, naj vsak župnik po dovršenih velikih šolskih počitnicah izporoči škofu, kako so se med raznimi počitnicami šolskega leta obnašali bogoslovci in kako dijaki iz zavoda sv. Stanislava.

Ima li kdo gg. dekanov v tem oziru kak pomislek ali dober, primeren nasvet?

Ker je zadeva razvidna in samaposebi umevna, je bil razgovor kratek. Gg. duhovniki bodo z veliko vnemo opravljali svoje duhovno-pastirske dolžnosti tudi do dijakov in do bogoslovcev. O, kako zaslužno delo je, ako mladeniča za čas dijaštva obvaruješ nevarnih potov in raznih zapeljevanj, katerim so izpostavljeni. Saj svobodomiselni akademiki nanje kar preže! Rešite jih, da ne poginejo!

VI.

Celsi ss. Ker je skrb za zanemarjene otroke del duhovnega pastirstva in se vedno bolj pokazuje, koliko otrok hira na duši in na telesu, koliko otrok je kar naravnost pohujšanih posebno tam, kjer žive in stanujejo tovarniški delavci, želim, da bi se gospodje za to delo še bolj vneli.

Na Bavarskem in Gor. Avstrijskem izredno lepo uspeva „delo serafinske ljubezni“. Z Bavarskega čitam, da svetna akcija slabo uspeva, pač pa sijajno uspeva cerkvena akcija pod vodstvom kapucinov v Altöttingu. Ima razen po mestih samo po deželi 6000 podružnic; na čelu je 7000 pospeševalcev; udov ima 210.000, od katerih pobirajo pospeševalci mesečni prispevek po 10 vinarjev in jim dele društveni list. Podpiralo se je dosedaj nad 6000 otrok in se je zanje izdalo nad tri milijone mark.

Kajne, kaj stori krščanska ljubezen! Tudi pri nas je to delo potrebno. Nosi pa ime „Patronat Vincencijeve družbe“. O njem sem Vam izporočil v „Škofijskem Listu“ 1910, str. 111 sq. Da se bodo gospodje po deželi za to delo še bolj zavzeli, ga morajo spoznati in se vneti za način delovanja, namreč po pospeševalcih, ki skrbe za podpornike, pobirajo od njih prispevke in jim dajejo list, ki ga sedaj patronat ima.

Prosim gospoda profesorja dr. Grudna, naj bi nam o tem prevažnem delu, o patronatu, o njegovem delu in napredovanju, kaj poročal.

Profesor dr. Gruden čita:

Patronat Vincencijeve družbe za mladino.

Na lanskem shodu so Presvetli sprožili misel, naj bi se na cerkvenem temelju organiziralo mladinsko varstvo po vzoru nemškega podjetja

„Seraphisches Liebeswerk“ in so hkrati povedrili to delo „Vincencijski družbi“. Danes sem pozvan, da poročam, kaj se je od tistega časa storilo.

Kakor pri vsakem novem podjetju, so se pojavili tudi pri tem v začetku mnogoteri pomisleki, češ da so že slična društva zasnovana, da bodo ljudje nevoljni, ako se bodo od njih zahtevale vedno nove žrtve, da pomenja „Patronat“ novo breme itd. Zato ne bo odveč, ako tukaj navedem razloge, ki nas silijo, da se lotimo dela za mladinsko varstvo:

1. Skrb za ubogo, osirotelo, v npravstvenem ali verskem oziru ogroženo mladino moramo smatrati za našo versko dolžnost, za dobro delo, ki ga moramo izvrševati po zgledu Zveličarjevem iz ljubezni do Boga in do nežnih, nemurjočih otroških duš. Zato bo doseglo moderno gibanje v varstvo in obrambo mladine le tedaj dobrih uspehov, ako se postavi na cerkvena tla. Le iz bogoljubnega srca se rodi tista vnema in požrtvovalnost, ki je potrebna pri takem socialnem, rešilnem delu v korist mladine.

2. Najboljše nade smemo imeti, da bo „Patronat“ postal ljudstvu zelo priljubljen in da se bo misel socialne pomoči za ogroženo mladino med njim globoko ukoreninila. To me uči dosedanja izkušnja. Ljudje prispevkov za „Patronat“ ne občutijo kot breme, temveč jih prav z veseljem darujejo. Neverjetno požrtvovalnost in radodarnost moramo zabeležiti v par mesecih našega delovanja. Naj omenim, da je ena sama Marijina družba v Ljubljani darovala v naš namen 300 K kot letni donesek, da šteje „Patronat“ v Dobropoljah poleg ustanovnika 166 rednih deležnikov in čez 300 dobrotnikov. Slično v drugih župnijah, kjer je bil vpeljan. Povsod se opaža, da so ljudje zelo sprejemljivi za naše podjetje. Saj ima misel, da gre za nežne, pomoči potrebne otroke, samanasebi nekaj ganljivega in vabljivega, da nehote prevzame in vname srca. Zato duhovniku ne bo težko vzbuditi zanimanja za „Patronat“ v svoji župniji.

Dani so torej vsi pogoji, da moremo na cerkvenem temelju, ki smo si ga postavili, pričeti uspešno in obsežno akcijo v prosep mladinskega varstva. Koliko bo mogoče storiti na tem polju, ko bo „Patronat“ vpeljan v vseh župnijah, kolikega pomena bo za naše zavode in naprave, tega danes niti presoditi ne moremo. Zaupanje našega ljudstva in njegova požrtvovalnost sta za nas neprecenljiv zaklad, ki ga je treba le dvigniti in uporabiti v plemenite namene našega podjetja.

Ali pa je mladinsko varstvo, katero hočemo pospeševati, res nujna zadeva?

Tu bi naprej pripomnil, da ima „Patronat“ zelo obsežen delokrog. Njegovo delovanje ni omejeno le na osirotelo mladino, temveč na vso tisto, ki je v npravnem ali verskem oziru zanemarjena. Hoče pa tudi po svojih močeh otrokom sploh pomagati, da dosežejo svoj poklic, podpisati vse tiste naprave in zavode, ki imajo varstvo mladine za svoj namen. Zastavljeni so mu torej zelo dalekosežni in visoki cilji, ki jih bo pa mogel zasledovati le v tem slučaju, ako se razširi po vsej deželi in udomači med našim ljudstvom. — In koliko je tukaj nujnega dela! Rad bi gospodom dekanom odprl pogled v razmere v ljubljanski okolici. Kolika zanemarjenost mladine, kolika posurovelost, kolika korupcija! O tem je težko si napraviti sliko tistemu, ki teh razmer ne pozna iz lastne izkušnje. Nič bolje ni drugod, v krajih z industrialnim, delavskim prebivalstvom. Pa tudi na deželi, med kmetskim ljudstvom, je dovolj pomoči in varstva potrebne mladine. Vpeljava „Patronata“ v župniji bo marsikom v tem oziru šele odprla oči.

Kaj se je doslej storilo?

„Patronat“ ima šele dva meseca dela za seboj. Po priporočilu presvetlega gospoda knezoškofa v „Škofijskem Listu“ meseca avgusta je bilo treba napraviti potrebnih tiskovin: nabiralnih pol, sprejemnic in podobic. Potem smo pričeli z vpeljevanjem „Patronata“ v posameznih župnijah; doslej je vpeljan primeroma v tridesetih župnijah, vendar še nismo iz vseh prejeli podatkov o deležnikih in dobrotnikih.

Vseh prejemkov je bilo doslej 2694 K 38 h. Ta vsota je že obremenjena s stroški za tiskovine (828 K 96 h), deloma s stroški za varovance in varovanke, ki smo jih sprejeli. Sprejetih je bilo doslej v oskrbo „Patronata“ osem otrok. Ker je treba za vsakega plačati povprečno na mesec 24 K, znaša vsota, s katero smo doslej obremenjeni, na leto 2304 K. Mnogo prošenj pa še čaka rešitve. In rešiti jih bo mogoče ugodno le v tem slučaju, ako se „Patronat“ kolikor mogoče razširi in ako bodo iz posameznih župnij prihajali znatni doneski. — Treba bo urediti lastno pisarno in nastaviti pisarniško moč, da se bo mogla točno reševati vedno bolj naraščajoča korespondenca. Vse to pa bo povzročilo mnogo režijskih stroškov.

Kaj želimo za bodočnost?

Predvsem gospodom dekanom in drugim dušnim pastirjem najtopleje priporočamo naše podjetje. Iz vsake dekanije naj bi se prijavilo nekaj delavnih članov, ki bi v svojem okraju

širili zanimanje za „Patronat“, nadzirali in vodili delo za mladinsko varstvo. Pri pastoralnih konferencah in sodalnih shodih naj se poroča o tem delu, naj se izražajo želje in stavijo nasveti vodstvu „Patronata“. Vpeljava „Patronata“ ne napravljaja duhovniku posebnega truda in dela. Pobiranje doneskov prevzamejo zaupne osebe (mladeniči, dekleta Marijine družbe), le nadzorstvo in pošiljanje denarja, oziroma priporočilo pomoči potrebnih otrok preostane duhovniku. Prav lahko bo napraviti naše podjetje popularno in zanj vneti naše dobro ljudstvo. Naj ne bo nobene župnije v naši škofiji, kjer ne bi imel „Patronat“ deležnikov in dobrotnikov. Le z obsežno organizacijo, ki temelji na živem verskem prepričanju in korenini globoko v ljudstvu samem, moremo kaj uspešnega storiti v varstvo in rešitev mladine.

Ko je gospod profesor in predsednik Vincencijevega društva poročilo prečital, je moral še pojasnjevati nekatera vprašanja, ki so jih stavili nanj navzoči, da bi delovanje patronata še bolj razumeli.

VII.

Celsiss. Kot zadnja točka naj bo poročilo o dohodkih in stroških zavoda sv. Stanislava v letu 1910. Zadnje dve leti so bili stroški izredno veliki, ker se je dozidalo zadnje krilo, se nekaj prezidavalo v poprejšnji stavbi, napravil velik

štedilnik v kuhinji, kupilo nekaj njiv zraven posestva, da se je dobil prostor za igrališče, in se je napravilo mnogo pohištva za vedno večje število dijakov. Letos jih je v vseh šestih razredih 266; vsi razredi imajo pravico javnosti. Šolski nadzornik je letos deželnemu šolskemu svetu in ministrstvu podal jako ugodno poročilo o poučevanju v tem zavodu. Ker je tudi vzgoja dosedaj jako modra in previdna ter naši dijaki lepo žive, k svetim zakramentom pogosto pristopajo in marljivo delajo, je utemeljena nada, da bo veliko duhovskega poklica in da se bodo tudi v drugih poklicih odlikovali. Za to smem trditi, da je izredno dobro in obrestonosno naložen denar, darovan za zavode.

Gospoda kanonika Kajdiža prosim za poročilo o denarnem stanju.

Kanonik Kajdiž poroča precej natančno o vseh večjih prispevkih leta 1910. Večje prispevke so volili skoraj vsi duhovni gospodje v svojih oporokah; tudi nekatere večje župnije so se odlikovale. Ker smo lani in letos dozidali še zadnje krilo zavoda, so se s temi bogatimi prispevki mogli stroški večinoma pokriti. Ako nas Bog blagoslovi in nam dobrotniki ostanejo zvesti, bomo mogli zaostali dolg poplačati v par letih in tudi za vzdrževanje zavoda prilično dobro izhajati.

Po teh razpravah je Celsissimus s kratkimi bodrilnimi besedami sejo zaključil.

44.

Gluhonemnica v Ljubljani.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko je poslala z dopisom z dne 14. aprila 1911, št. 11.262 semkaj sledeči:

Razglas.

Na ustanovnem zavodu za gluhoneme v Ljubljani se bodo s pričetkom šolskega leta 1911/1912 nanovo sprejemali gluhonemi šolo obvezni otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov.

Pogoji za pripust k pouku, oziroma za sprejem v zavod so:

1. Gluhonemost ali takšna stopinja naglušnosti, da se dotičnik s posluhom ne more naučiti glasovnega jezika;

2. izpolnjeno sedmo in ne še prekoračeno dvanajsto leto življenja in

3. primerna telesna zmožnost in sposobnost za izobraževanje.

Od sprejetja so brezpogojno izključeni bebasti, slaboumni in božjastni otroci kakor tudi otroci, ki imajo nalezljive bolezni in druge telesne hibe. Ravnotako se ne morejo sprejeti otroci, katerih govorila niso zmožna priučiti se glasovnega jezika, ki so v veliki meri kratkovidni ali daljnovidni in ki močijo posteljo.

Sposobnost za izobraževanje se dokaže s posebno preizkušnjo, ki jo je prebiti v zavodu; dan in ura te preizkušnje se razglasita ob svojem času.

Gojenci morejo v dobi svojega izobraževanja v zavodu dobiti stanovanje in hrano proti plačilu letnega 300 K.

Znotranji gojenci dobe vso preskrbo v zavodu; vendar jih morajo tisti, ki so jih dolžni preživljati, preskrbeti s predpisano vrhno obleko in s potrebnim perilom. Znotranji gojenci mo-

rajo v zavod sledeča oblačila v dobrem stanu in zaznamovana s seboj prinesiti, in sicer dečki: 2 zgornji obleki, klobuk in zimsko suknjo, dvoje črevljev, 6 srajc, 6 spodnjih hlač, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik; deklice: 2 zgornji obleki, klobuk ali ruto in zimsko jopico, dvoje črevljev, 6 srajc, 6 spodnjih kril, 6 hlač, 3 napsne jopice, 3 predpasnike, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik.

Prošnje za pripust k pouku, oziroma za sprejem znotranjih gojencev v zavod, je

do 10. junija t. l.

vlagati pri vodstvu ustanovnega zavoda za gluhoneme v Ljubljani.

Prošnje je opremiti z nastopnimi listinami.

- a) z rojstnim listom,
- b) z izpričevalom o cepljenih kozah,
- c) z zdravniškim izpričevalom gluhonemosti z napovedjo, kako je ista nastala in o telesni zmožnosti,
- č) z domovinskim listom,
- d) s šolskimi naznanili, če jih ima dotičnik.

Kadar se prosi, da bi se dotičnik sprejel za notranjega gojenca, je priložiti vrhutega izkaz o premoženju ali pa zavezno pismo, da bode plačeval po 300 K preskrbovalnih stroškov na leto.

Pristavlja se še, da se prošnje, ki bi dosepele po 10. juniju t. l. in ki bi se ne vložile predpisanim potom, to je pri vodstvu ustanovnega zavoda za gluhoneme ali ki bi bile pomankljivo opremljene, ne bodo uvaževale.

Na ta razglas se č. duhovaščina opozarja v evēnt. oznanitev na prižnicah.

Kundmachung.

An der Taubstumm-Stiftungsanstalt in Laibach findet mit Beginn des Schuljahres 1911 und 1912 die Neuaufnahme von Zöglingen über Ansuchen der Angehörigen taubstummer, schulpflichtiger Kinder statt.

Die Bedingungen der Zulassung zum Unterrichte, beziehungsweise der Aufnahme in die Anstalt sind:

1. Taubstummheit oder ein solcher Grad von Schwerhörigkeit, daß die Lautsprache durch das Gehör nicht erlernt werden kann;
2. das zurückgelegte siebente und nicht überschrittene zwölfte Lebensjahr und
3. eine entsprechende körperliche Beschaffenheit und Bildungsfähigkeit.

Von der Aufnahme unbedingt ausgeschlossen sind idiotische, blöde, epileptische und mit

ansteckenden Krankheiten oder schweren körperlichen Gebrechen behaftete Kinder, desgleichen können Kinder, deren Sprechorgane die Erlernung der Lautsprache nicht zulassen, welche hochgradig kurz- oder übersichtlich sind, und Bett-nässer keine Aufnahme finden.

Die Bildungsfähigkeit wird durch eine besondere in der Anstalt abzulegende Prüfung konstatiert werden und werden Tag und Stunde dieser Prüfung seinerzeit bekanntgegeben werden.

Die Anstaltsschüler können während der Zeit ihrer Ausbildung gegen Entrichtung der Verpflegskosten jährlicher 300 K in der Anstalt Unterkunft und Verpflegung finden.

Die Internzöglinge werden in der Anstalt vollkommen verpflegt; von den Alimentationspflichtigen sind dieselben jedoch mit den vorschriftsmäßigen Oberkleidern und der notwendigen Leibwäsche auszustatten. Die Internzöglinge haben in die Anstalt folgende Kleidungsstücke in gutem Zustande und gemerkt mitzubringen, und zwar die Knaben: 2 Oberkleider, Hut und Winterrock, 2 Paar Schuhe, 6 Hemden, 6 Unterbeinkleider, 6 Paar Fußsocken, 6 Taschentücher und einen Regenschirm; die Mädchen: 2 Oberkleider, Hut oder Kopftuch und Winterjacke, 2 Paar Schuhe, 6 Hemden, 6 Unterröcke, 6 Unterhosen, 3 Brustjacken, 3 Schürzen, 6 Paar Strümpfe und 6 Taschentücher, sowie einen Regenschirm.

Gesuche um Zulassung zum Unterrichte, beziehungsweise um Aufnahme als Internzöglinge in die Anstalt sind bis zum

10. Juni l. J.

bei der Leitung der Taubstumm-Stiftungsanstalt in Laibach einzubringen.

Die Gesuche sind mit folgenden Dokumenten zu belegen:

- a) Geburtsschein,
- b) Impfungszeugnis,
- c) ärztliches Zeugnis über Taubheit unter Angabe der Art der Entstehung und über die körperliche Beschaffenheit,
- d) Heimatschein.
- e) etwaige Schulnachrichten.

Bei Bewerbung um die Aufnahme als Internzögling ist überdies die reversmäßige Verpflichtung zur Tragung der Verpflegungskosten jährlicher 300 K beizubringen.

Beigefügt wird, daß auf Gesuche, welche nach dem 10. Juni l. J. und nicht im vorgeschriebenen Wege, d. i. bei der Anstaltsleitung eingebracht oder mangelhaft instruiert werden sollten, keine Rücksicht genommen werden wird.

45.

Velikonočni čas za prvoobhajance.

Vsled mnogih prošenj se podaljša velikonočni čas za prvoobhajance do preklica do konca šolskega leta.

46.

Konkurzni razpis.

Razpisan je Kurchbergov kanonikat pri stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani.

Prošnje naj se naslove na g. Jehima barona Brenner-Felsach, graščaka v Gainfarn bei Vöslau.

Pravice do tega kanonikata določuje ustanovno pismo z dne 2. marca 1704 nastopno:

§ III. Jus Patronatus, seu Praesentationis, quod de Jure ex fundatione, ac dotatione Beneficii Ecclesiastici competit fundatori, mihi plenum, ac absolutum, quoad vixero, reservo, post mortem vero illi competat, cui ego idem Jus Patronatus transcripturus sum.

§ V. Obtenturus post obitum meum jus praesentandi, tenetur praesentare ad hunc a me fundatum Canonicatum Personam Nobilem, eruditam ac doctam in Theologia aut Jure Canonico seu civili graduatam (quoad fieri possibile

sit) vel saltem, qui praefata Studia commendabiliter et realiter persolverit, habebitque Testimonium sobrii, docti, et prudentis Clerici domui suae praesae scientis et quidem.

§ VI. Sub poena nullitatis tenebitur praesentare personam mihi ex parte Patris, Matris, aut etiam collateralis linea sanguine junctam, dummodo aliqua exstet, conditionibus sub praecedenti numero 5to expressis, praedita.

Razpisujeta se dalje župniji Žiri v idrijski dekaniji in Vrhpolje pri Vipavi.

Prošnje za Žiri naj se naslove na lastništvo škofjeloške graščine in za Vrhpolje na kn.-šk. ordinariat v Ljubljani.

Zadnji rok za predlaganje prošenj se s tem določi 3. junij 1911.

47.

Škofijska kronika.

V Sv. Deželo je odpotoval 20. aprila 1911 presvetli g. knezoškof dr. Anton Bonav. Jeglič v spremstvu preč. P. Placida Fabiani, bivšega frančiškanskega provinciala.

Podeljena je bila župnija Senožeče ondotnemu č. g. župnemu upravitelju Janezu Bešter.

Umeščen je bil na župnijo Senožeče č. gosp. Janez Bešter dne 1. maja t. l.

Imenovan je bil za župnega upravitelja v Žireh ondotni kaplan č. g. Franc Vrhovec.

Premeščena sta bila čč. gg. kaplana Josip Fröhlich iz Šmihela pri Novem mestu v Črni

vrh nad Idrijo in Anton Kastelic iz Črnega vrha nad Idrijo v Šmihel pri Novem mestu.

Stalni pokoj je bil dovoljen preč. g. duhovnemu svetniku Henriku Dejaku, župniku na Vrhpolju pri Vipavi.

Umrli so: Č. g. Franc Ser. Šusteršič, bivši župnik v Jollietu v državi Illinois v Sev. Ameriki, v Ljubljani 24. marca; pokopan je bil na Viču 26. marca 1911; č. g. Gašpar Majer, župnik v pok., 29. marca v Šent Vidu nad Ljubljano, č. g. Josip Vidmar, župnik v Žireh, 30. marca 1911.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 1. maja 1911.

Vsebinska: 43. Poročilo o dekanskem shodu. — 44. Gluhonemnica v Ljubljani. — 45. Velikonočni čas za prvoobhajance. — 46. Konkurzni razpis. — 47. Škofijska kronika.